

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ (КИТАЙ)

ФІЛОСОФСЬКА СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

**ПРОГРАМА ТА МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНИХ ЧИТАНЬ**

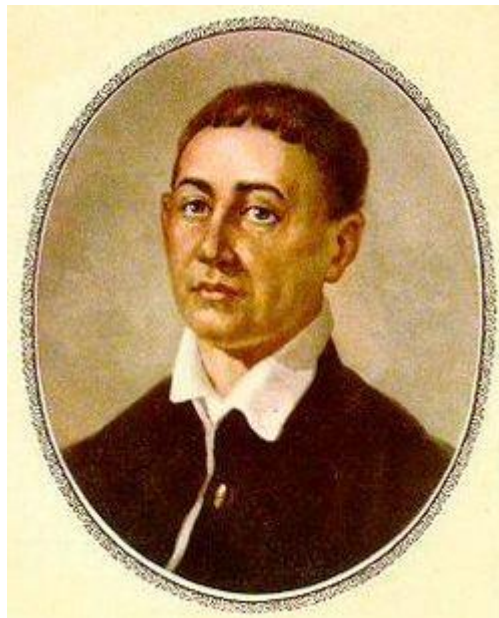
WITHIN THE FRAMEWORK OF THE UKRAINIAN-
CHINESE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC PROJECT
"EDUCATION IN A GLOBALIZED SOCIETY:
PHILOSOPHY, MANAGEMENT, CULTURE (CURRENT
TRENDS, ECONOMIC OPTIONS AND INTERNATIONAL
PRACTICES)"

ОДЕСА-БЕНБУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ (КИТАЙ)

до 300-річчя з Дня народження

ФІЛОСОФСЬКА СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Програма та матеріали міжнародних читань

Within the framework of the Ukrainian-Chinese educational and scientific
project

"EDUCATION IN A GLOBALIZED SOCIETY: PHILOSOPHY,
MANAGEMENT, CULTURE (CURRENT TRENDS, ECONOMIC OPTIONS
AND INTERNATIONAL PRACTICES)"

Одеса-Бенбу
2022

УДК: 101.1

Затверджено до видання вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 5 від 25 листопада 2021 р.)

Рецензенти:

Кадієвська І. А., доктор філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, політології, психології і права Одеської державної академії будівництва та архітектури

Рибка Н. М., кандидат філос. н., доцент кафедри філософії та методології науки Національний університет «Одеська політехніка»

Філософська спадщина Григорія Сковороди. Програма та Матеріали Міжнародних Сковородинівських читань (27 жовтня 2021 р.) / За заг. редакцією О. Б. Петінової; Університет Ушинського, Аньхойський університет фінансів та економіки. – Одеса-Бенбу, 2022. – 78 с.

27 жовтня 2021 року напередодні 300-річчя з Дня народження національного мислителя Григорія Савовича Сковороди пройшли Міжнародні Сковородинівські читання. Григорій Сковорода є найяскравішим представником української філософії. Він створив оригінальне вчення, джерелами якого були антична філософія, стоїцизм, епукуреїзм, неоплатонізм, а також християнська світоглядна картина світу.

Готуючись до святкувань, в рамках Меморандуму про співробітництво кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського разом з Аньхойським університетом фінансів та економіки (Anhui University of Finance and Economics) (КНР) організували міжнародну зустріч. До неї долучились ЗВО – партнери Університету Ушинського: Львівський державний університет внутрішніх справ, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Державний університет «Одеська політехніка», Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, Черкаський державний технологічний університет, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Одеський національний морський університет.

Збірник включає програму заходу та матеріали.

тільки значно збагатили його музичний досвід, але й дали додатковий поштовх філософським роздумам.

Його світорозуміння знаходило вихід у зовнішній світ у різних формах: у виконанні пісень і грі на флейті та інших інструментах, у створенні музики, у написанні пісень, а також у текстах як пісень, так і філософських творів. Музика, поезія, філософія становили нерозривну єдність і гармонію в його духовному світі. Філософія для нього була, за його ж висловом, «найдосконалішою музикою», а тяжіння до гармонії, яка найкраще проявлялась у музиці, зумовило спрямованість і назви літературних творів: книга «Симфонія, нареченная Асхань...» або: пісня, кант, духовний концерт, як жанрові підзаголовки. Мабуть, мрією про гармонію можна пояснити дивну, на перший погляд, мову його філософських творів, де поєднувались церковнослов'янські, російські, українські слова.

Звісно, треба брати до уваги і культурні особливості того часу. У Києво-Могилянській академії (колегіумі), де він вчився, музика була основним предметом вивчення і своєрідним способом життя. Музика супроводжувала усі урочистості, які траплялися кілька разів на місяць, і навіть філософські диспути. Перед їхнім початком хор співав гімн, оркестр грав марш, у перервах півчі і оркестр виконували концерти, канти, п'єси.

Сковорода, звичайно, добре розумів, що навколишній світ не завжди і не всюди є гармонічним: добро і зло, духовне і тілесне, земне і горішнє, життя і смерть далекі від гармонічного поєднання. Але спосіб життя, як вираження «мікрокосму» у «макрокосмі» може наближатись до гармонії. І це буде не філософ-викладач, або музикант-службовець, а філософ-мандрівник. Це і є спроба гармонізувати відношення мікрокосму і макрокосму. «Цей мандрівник ходить ногами по землі, а серце його перебуває на небесах і втішається», - писав він.

В такому сенсі, в плані пошуку гармонії, відома несистематичність і навіть суперечливість філософського вчення Сковороди, його скоріше образність, ніж логічність, більша близькість до мистецтва, ніж до наукової раціональності, не є недоліком, а скоріше здобутком.

Таким чином, філософську спадщину Г.Сковороди треба вивчати в єдності з його музичним світобаченням і музично-літературною творчістю, як пошук гармонії.

Н. Коваленко, Н. Рибка

Державний університет «Одеська політехніка», Одеса

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА У ПОШУКАХ ЩАСТЯ ...

Хочете бути щасливим??? Напевно, що так! Адже кожна людина хоче бути щасливою... Прагнення до щастя складає мету нашого життя...

Але що таке щастя взагалі? Для чого воно потрібно? Чи всім? Як це – бути щасливим? Якими мають бути засади людської поведінки, чим слід керуватися особистості, аби забезпечити для себе та інших глибоке й тривале щастя?

Аби відшукати відповіді на ці запитання та віднайти своє щастя вам обов'язково потрібно звернутися до трактатів Григорія Сковороди. Як і всяка людини на землі, Григорій Савич теж шукав щастя, його роздуми та рефлексії й сьогодні цікаві та корисні для людей. Він був видатним інтелектуалом, багато подорожував, був при дворі цариці Єлизавети, та спілкувався із багатьма найвпливовішими та найосвіченішими людьми свого часу. Отже, його досвід має велику практичну цінність й у наші часи.

Григорій Сковорода основною проблемою людського існування вважав досягнення щастя конкретної людини. Шляхом самопізнання, через яке виявляється «внутрішня», «сердечна», «єдина» людина, ми досягаємо заглиблення у внутрішнє «Я» та розпізнаємо «спорідненість» власної особистості з певним типом діяльності – фізичної або духовної, що і забезпечує можливість спорідненої праці, «що відповідає природним схильностям людини». У цьому Г. Сковорода вбачав справжнє щастя людини

Кожна людина, яка створює матеріальні та духовні цінності, має право на щастя. В цьому Григорій Сковорода був переконаний і стверджував це своїми творами.

Він писав, що заради щастя не потрібно далеко їхати, колінкувата перед сильними світу, бо воно завжди і всюди з людиною. Його тільки треба пізнати. Про це йдеться у філософському творі "Вхідні двері до християнської добродетельності".

Високу мораль народу утверджує Г. Сковорода у "Розмові п'яти подорожніх про істинне щастя в житті". Осмислюючи, в чому суть щастя, Григорій Савич переповідає народні притчі, байки, легенди. Його ідеал найвищих якостей - людина з високою гідністю, яка не плазує перед тими, хто хоче поставити її на коліна.

Така людина буде завжди дбати про тіло й душу і буде щасливою. У творі "Кільце. Дружня розмова про душевний світ" автор говорить про значення спорідненої праці в житті людини, в досягненні людського щастя.

Сковорода стверджує, що біда не в тому, що важко віднайти дорогу до щастя, а в тому, що ніхто не хоче шукати і йти своїм шляхом. Філософ розумів життя як нескінченний пошук істини.

Саме пошуками нетлінної істини людського щастя є твір "Розмова, звана алфавіт, чи буквар світу". "Бути щасливим, - писав автор, - пізнати себе чи свою природу, взятися за своє споріднене діло й бути з ним у злагоді із загальною потребою".

Григорій Савич упевнений, що щастя - це «внутрішнє джерело спокою»: воно - в наших серцях, у любові до природи, до рідного краю. А щоб стати щасливим, необхідно викорчувати скупість, розкіш, честолубство, духовні злидні. Потрібно дбати про свою душу, адже тільки здорова душа є основою щасливого буття на землі.

Людина, що зрадила свою душу, подібна на птаха, який піймався в золоту клітку ситого життя. Ніякі скарби не можуть принести людині щастя, якщо вона змусила себе все життя займатися ненависною справою заради багатства.

"Філософія серця" Сковороди відображена в його віршах та байках, ниткою вічності тягнеться до наших часів. Наче полум'я, охоплює всі сфери людського життя, спалюючи зло та неправду. Усе природне, близьке серцю вийде освяченим із вогню, принесе людині щастя, посіє в світі добро.

Тому, створювати своє щастя самотійно, роблячи щасливішими людей, які нас оточують. Сковорода завжди був у пошуках щастя і, вочевидь, знайшов ого. Він зумів дати відповідь на запитання, які ніколи не втраять своєї актуальності: «Що таке щастя? І як бути щасливим?» Ось головний рецепт щастя: робіть щасливими інших і буде вам щастя!

V. Zharkykh

Odesa Polytechnic National University, Odesa

THE PRESENT-DAY SIGNIFICANCE OF G. SKOVORODA'S PHILOSOPHY OF THE HEART

The globalized reality of our days is marked by a cardinal transformation of worldview paradigms. Its content consists of new expectations, motivations and choices consonant with the appearance of novel areas of activity in various spheres of life. New ideas and challenges rapidly spread and develop in the intellectual and cultural medium in the worldwide technologically open communication space. It provides a free and almost immediate access to previously unknown information which gives a rich opportunity to compare, analyze and consider choices and orientations that define the sense and quality of contemporary human life. The search for answers and decisions in the context of such considerations is very much conditioned by the philosophical background of a man's life experience.

In changing situations of his life man has been always reflecting on the essence and meaning of his place and destiny in the surrounding social and natural world. Eternal philosophical questions - what am I, who am I, where do I go – have continuously bothered him. It is true that he has not always realized them in their stark importance, but many a time he has come across with challenges that were to be faced and dealt with. Just as often his quest for certainty has left him helpless, ignorant and in delusion. Without finding any adequate answer he persistently continued his search remaining perplexed and uncertain. These questions have accompanied man all through the known history making him stop and think about how he can manage his difficulties. Nowadays they still continue to arise forcing man to reflect and search for the truth in dealing with his dilemmas in concrete circumstances of his own immediate life. Sometimes such intellectual reflections crystallize in philosophical ideas.